

ક્યામતની ભયાનકતા

રસૂલુલ્હાન ﷺ એ ઉમ્મતને બતાવ્યું :

«لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّىٰ تَخْرُجَ نَارٌ مِّنْ أَرْضِ الْحَجَازِ، ثُضِيءُ أَعْنَاقِ الْأَبْلِ بِبُصْرَىٰ» (متفق عليه)

અર્થાત્, ક્યામત ત્યાં સુધી નહીં આવે, જ્યાં સુધી હિજાઝથી એ આગ પ્રગટ ન થઈ જાય, જે બસરાના ઊંઠોની ગરદનોને પ્રકાશિત કરી દે. (મુતાહિક અલયહિ) મુસલમાનનું ઈમાન છે કે ક્યામતની કેટલીક નિશાનીઓ છે કે જ્યારે તે પ્રગટ થશે, તો સૃષ્ટિની વ્યવસ્થા છિન્ન-બિન્ન થઈ જશે; જેમ કે આકાશ ફાટી જશે, તારાઓ અને નક્ષત્રો પરસ્પર ટકરાઈ જશે, ધરતી ચકનાચૂર થઈ જશે વગેરે. ટૂકમાં, દરેક વસ્તુ નાના-વિનાના થઈ જશે. આ સંદર્ભે કુર્અનમાં જે વાજન કરવામાં આવ્યું છે તે આ પ્રમાણે છે :

إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ ① (الانشقاق: ١)

અનુવાદ : “જ્યારે આકાશ ફાટી જશે.” (સૂર: ઈન્ઝિકાક, આ. ٩)

إِذَا السَّمَاءُ انفَطَرَتْ ② - ١ (الانفطار: ٢)

અનુવાદ : “જ્યારે આકાશ ફાટી જશે અને જ્યારે તારાઓ ખરી પડશે.” (સૂર: ઈન્ઝિતાર, આ. ٩-٢)

إِذَا الشَّمْسُ كَوَرَتْ ③ (التكوير: ٣)

અનુવાદ : “જ્યારે સૂર્યને લપેટી લેવામાં આવશે.” (સૂર: તકવીર, આ. ٩)

فَإِذَا النُّجُومُ طُمِسَتْ ④ (المرسلات: ٨)

અનુવાદ : “પછી જ્યારે તારાઓને પ્રકાશહીન કરી નાખવામાં આવશે.” (સૂર: મુરસલાત, આ. ٨)

إِذَا رُحِّتِ الْأَرْضُ رَجَأَ ⑤ وَبَسَّتِ الْجِبَالُ بَسًا ⑥ فَكَانَتْ هَبَاءً مُّنْبَثًا ⑦ (الواقعة: ٤)

અનુવાદ : “જ્યારે ધરતીને ભૂકુંપથી હૃદમચાવી નાખવામાં આવશે અને પહાડોના તદ્દન ચૂરે-ચૂરા કરી નાખવામાં આવશે, પછી તે વિખરાયેલ ધૂળ બનીને રહી જશે.” (સૂર: વાકિઆ, આ. ٤-٦)

يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَيْبًا مَهِيلًا ⑧ (المزمول: ١٤)

અનુવાદ : “જે દિવસે ધરતી અને પહાડ હૃદમચી જશે અને પહાડો રેતીના ટીલાઓ જેવા થઈ જશે.”

(સૂર: મુજ્જમ્મિલ, આ. ١٤)

﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجَبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّ نَسْفًا ﴾ ١٥ ﴿فَيَذْرُهَا قَاعًا صَفَصَفًا ﴾ ١٦ ﴿لَا تَرَى فِيهَا عَوْجًا وَلَا أَمْتَانًا ﴾ ١٧ طه: ١٠٥ - ١٠٧

અનુવાદ : “એ લોકો તમારાથી પહાડો વિશે પ્રશ્ન કરે છે, તો તમે કહી દો કે તેમને મારો રબ ચૂરે-ચૂરા કરીને ઉડાઈ દેશો, અને ધરતીને તદ્દન સપાટ મેદાન કરીને મૂકી દેશો, જેમાં તું ન ક્યાંય વળ જોઈશ, ન ઊંચ-નીચ.”
(સૂર: તા-હા, આ. ૧૦૫-૧૦૮)

﴿وَإِذَا الْسَّحَارُ فُحْرَتْ ﴾ ٢ ﴿الأنفطار: ٣﴾

અનુવાદ : “અને જ્યારે સમુદ્રો વહી નીકળશે.” (સૂર: ઈન્ઝિતાર, આ. ૩)

﴿وَإِذَا الْحَارُ سُرْجَرَتْ ﴾ ٦ ﴿التكوير: ٦﴾

અનુવાદ : “અને જ્યારે સમુદ્રોને ભડકાવવામાં આવશે.” (સૂર: તકવીર, આ. ૬)

﴿يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ عَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ وَبَرَزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴾ ٤٨ ﴿ابراهيم: ٤٨﴾

અનુવાદ : “જે દિવસે ધરતી જેવી દેખાય છે તેનાથી તદ્દન અલગ બનાવી નાખવામાં આવશે અને આકાશ પણ, અને બધા જ એક માત્ર પ્રભુત્વશાળી અલ્લાહ સમક્ષ હાજર હશે..” (સૂર: ઈન્દ્રાહીમ, આ. ૪૮)

﴿يَتَأْيَهَا النَّاسُ أَتَقُولُ رَبَّكُمْ إِنَّهُ زَلْزَلَةُ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ﴾ ١ ﴿يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذَهَّلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُّ كُلُّ ذَاتٍ حَمَلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَّرَى وَمَا هُمْ بِسُكَّرَى وَلَا كُنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدًا ﴾ ٢ ﴿الحج: ١ - ٢﴾

અનુવાદ : “લોકો ! પોતાના માલિક અને પાલનહારથી ડરો. નિઃશંક, કયામતનો ભૂકૂપ ખૂબ જ મોટી વસ્તુ છે. જે દિવસે તેને તમે જોઈ દેશો, પ્રત્યેક દૂધ પીવડાવનારી પોતાના દૂધ પીતા બાળકને ભૂલી જશે અને તમામ ગર્ભવતી મહિલાઓના ગર્ભ પડી જશે અને તું જોઈશ કે લોકો ઉન્મત દેખાશે, જો કે તેઓ નશામાં નહીં હોય, પરંતુ અલ્લાહનો અજાબ (યાતના) જ એટલો સખત હશે..” (સૂર: હજ, આ. ૧-૨)

આ ઘટનાઓ ત્યારે ઘટશે, જ્યારે હજરત ઈસરાફીલ (રખાશિંગા) માં પહેલી કૂંક મારશે, જેમ કે અલ્લાહ ત્રાલાનો ઈરશાદ છે :

﴿وَنُفَخَ فِي الصُّورِ فَصَعَقَ مَنِ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ شَاءَ ثُمَّ نُفَخَ فِيهِ أُخْرَى فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ ﴾ ٦٨ ﴿الزمر: ٦٨﴾

અનુવાદ : “અને સૂરમાં ફૂક મારી દેવામાં આવશે. પછી આકાશો અને ધરતીવાસીઓ બધા જ બેહોશ થઈને નીચે પડી જશે, પરંતુ જેને અલ્લાહ ઈચ્છે. પછી ફરીથી સૂરમાં ફૂક મારવામાં આવશે. પછી તેઓ એકાએક ઊભા થઈને જોવા લાગશે.” (સૂર: જુમર, આ. ૬૮)

વધુમાં ફરમાવ્યું :

﴿فَإِذَا نُفخَ فِي الصُّورِ نَفَخَةٌ وَاحِدَةٌ ١٣﴾ وَجْهَتِ الْأَرْضُ وَالْجَبَلُ فَدَكَّا دَكَّةً وَاحِدَةً ١٤﴾ فِي يَوْمٍ مِنْ وَاهِيَةٍ ١٥﴾ وَانشَقَتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمٌ مِنْ وَاهِيَةٍ ١٦﴾ الحافظ: ૧૩ - ૧૪

અનુવાદ : “પછી જ્યારે સૂરમાં એક ફૂક મારવામાં આવશે અને ધરતી અને પહાડોને ઉઠાવી લેવામાં આવશે અને એક જ પ્રહારમાં ચૂરે-ચૂરા કરી નાખવામાં આવશે. તે દિવસે ઘટવાવાળી (ક્યામતની ઘટના) ઘટી જશે અને આકાશ ફાટી જશે અને આકાશ તદ્દન બોંધું થઈ જશે.” (સૂર: હાક્કા, આ. ૧૨-૧૩)

હજરત અબૂ હુરૈરા رض ની રિવાયત છે કે રસૂલુલ્લાહ صلی اللہ علیہ و آله و سلم એ ફરમાવ્યું :

«يَقْبِضُ اللَّهُ الْأَرْضَ، وَيَطْوِي السَّمَوَاتِ بِيمِينِهِ، ثُمَّ يَقُولُ: أَنَا الْمَلِكُ، أَيْنَ مُلُوكُ الْأَرْضِ» (البخاري).

અર્થાત્, અલ્લાહ તૃઆલા ધરતીને પકડશે અને ધરતીને લપેટીને પોતાના હાથમાં મૂકી દેશે અને કહેશે કે હું જ સર્વસત્તાધીશ અને સાર્વભૌમ માલિક હું. ક્યાં ગયા ધરતીના બધા રાજાઓ અને બાદશાહો ? (બુખારી)

અલ્લાહના રસૂલ صلی اللہ علیہ و آله و سلم એ આપણને એ પણ બતાવ્યું કે લોકોને મૃત્યુ પછી જીવંત કરવામાં આવશે અને તેઓ પોત-પોતાની કબરોમાંથી નીકળી પડશે. આ ઘટના હજરત ઈસરાઈલ દ્વારા બીજી વાર સૂરમાં ફૂક માર્યા પછી ઘટશે. પછી લોકોનો હિસાબ-કિતાબ શરૂ થશે. આ સંદર્ભમાં રસૂલુલ્લાહ صلی اللہ علیہ و آله و سلم એ ફરમાવ્યું :

«يَصْنَعُ النَّاسُ حِينَ يَصْنَعُونَ، فَأَكُونُ أَوَّلَ مَنْ قَامَ، فَإِذَا مُوسَى أَخِذَ بِالْعَرْشِ، فَمَا أَدْرِي أَكَانَ فِي مِنْ صَعْقَ» (البخاري)

અર્થાત્, જ્યારે લોકો બેભાન થઈ જશે, તો હું સૌથી પહેલા ભાનમાં આવીશ, તો જોઈશ કે હજરત મૂસા عليه السلام અર્શ પકડીને ઊભા હશે. મને નથી ખબર કે બેભાન થઈને મારા પહેલા ભાનમાં આવી ગયા હશે કે અલ્લાહે તેમને બેભાન થવાથી મુક્ત રાખ્યા હશે. (બુખારી)

અલ્લાહ તૃઆલાનો ઈરશાદ છે :

﴿يَوْمَ يَعْثِمُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيَنْتَهُم بِمَا عَمِلُوا أَحَقَنَهُ اللَّهُ وَسَوْهُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ٦﴾ المجادلة: ૬

અનુવાદ : “જે દિવસે અલ્લાહ તુઅલા એ બધાને ઉઠાવશે, પછી તેમને તેમના કરેલા કર્મોથી માહિતગાર કરશે, જેને અલ્લાહે ગણી રાખ્યા છે અને જેને લોકો ભૂલી ગયા હતા, અને અલ્લાહ તુઅલા દરેક વસુથી વાકેફ છે.” (સૂર: મુજાદલા, આ.૬)

શરીરથી આત્માનો સંબંધ પ્રસ્થાપિત કરી દેવામાં આવશે. લોકો એવા જ થઈ જશે જેવા દુનિયામાં હતા. કાફિરો અને મુનાફિકો (દંભીઓ) કહેશે :

﴿قَالُوا يَوْمَ يَلَّا مَنْ بَعَثْنَا مِنْ مَرْقَدٍ فَهَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ﴾ ﴿૫૨﴾ بિસ:

અનુવાદ : “અરે ! આ કોણે અમને અમારા શયનખંડોમાંથી ઉભા કરી દીધા ?”
(સૂર: યા-સીન, આ. ૫૨)

જ્યારે કે મોભિનો કહેશે :

﴿هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ﴾ ﴿૫૩﴾ بિસ:

અનુવાદ : “એ જ છે, જેનો વાયદો પરમ્મ કૃપાળું અલ્લાહે કર્યો હતો અને રસૂલોએ તદ્દન સાચું કહી દીધું હતું.”
(યા-સીન, આ. ૫૨)

હુઝૂર અકરમ ﷺ એ ફરમાવ્યું :

«بَيْعَثُ كُلُّ عَبْدٍ عَلَى مَا مَاتَ عَلَيْهِ» مسلم

અર્થાત્, દરેક બંદો જેના પર મર્યાદા, તેના પર જ ઉઠાવવામાં આવશે. (મુસ્લિમ)

મુશ્રુરિકો (અનેકેશ્વરવાદીઓ) મૃત્યુ પછી જીવનનો ઈન્કાર કરતા હતા. તેમની આ જ આસ્થાનું વર્ગાન અલ્લાહ તુઅલાએ આ પ્રમાણે કર્યું છે :

﴿أَإِذَا مِتْنَا وَكَانَ زَرَابًا ذَلِكَ رَجُمٌ بَعِيدٌ﴾ ﴿૩﴾ ق:

અનુવાદ : “શું જ્યારે અમે મરીને માટી બની જઈશું, પછી આ પાછા ફરવું સમજમાં આવે એમ નથી.”
(સૂર: કોફ, આ. ૩)

બીજુ જગ્યાએ ફરમાવ્યું :

﴿وَقَالُوا مَا هَيَ إِلَّا حَيَاةُ الدُّنْيَا نَفُوتٌ وَجَنِحَا وَمَا يَهِلُّكُمْ إِلَّا اللَّهُرُ وَمَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظْنُونَ﴾ ﴿૧૧﴾
الجاثية: ૨૪

અનુવાદ : “તેમણે કહ્યું કે અમારું જીવન તો બસ આ દુનિયાનું જ જીવન છે. અમે મરીએ છીએ અને જીવીએ છીએ અને અમને માત્ર કાળચક જ મારે છે. વાસ્તવમાં આમને તેનું જરા પણ જ્ઞાન નથી, આ તો કેવળ અટકળ અને અનુમાનથી જ કામ લઈ રહ્યા છે.” (સૂર: જાસ્તિયહ, આ.૨૪)

મુશ્રૂરિકો કયામતનો ઈન્કાર કરતા હતા, પરંતુ અલ્લાહ તાદીલાએ તેમના વિચારોનું ખંડન કર્યું અને સ્પષ્ટ કર્યું કે અલ્લાહ તુદીલાએ તેમને જે રીતે પહેલા પેદા કર્યા હતા એ જ રીતે પછી પણ મારીને જીવતા કરવા માટે તે સમર્થ છે. આ સંદર્ભમાં ફરમાવ્યું :

﴿وَاللَّهُ أَنْبَتَكُم مِّنَ الْأَرْضِ بَنَاتٍ ۝ ١٧ ۝ نوح: ١٨ - ١٧﴾

અનુવાદ : “અને તમને ધર્તીમાંથી એક (વિશેષ ગ્રબંધની સાથે) ઉગાડવા છે, (અને પેદા કર્યા છે), પછી તમને એમાં જ પાછા ફેરવીને લઈ જશે અને (એક વિશેષ રીતે) ફરી કાઢશે.” (સૂર: નૂહ, આ.૧૭-૧૮)

આ વાત તાર્કિક રીતે પણ સાચી નથી કે એક વ્યક્તિ આ દુનિયામાં જીવનભર અત્યાચાર અને બગાડ તેમજ દુરાચાર અને અવજ્ઞામાં લિમ રહે અને તેના એ કર્માના બદલા અને સજા માટે કોઈ દિવસ નિર્ધારિત ન હોય. આ ન્યાય અને ઈન્સાફથી વિસુદ્ધ છે અને અલ્લાહ તુદીલા સરાસર ન્યાયી છે. તેનાથી આ પ્રકારની આશા તદ્દન અન્યાય છે. આ જ કારણ છે કે અલ્લાહ તુદીલાએ પોતાના રસૂલ ﷺ ને આ પ્રમાણે સંબોધન કર્યું :

﴿زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ لَنَا يُبَشِّرُ أُمُّهُمْ بِلَهُ وَرِيٍ لِتَبْعَثُنَ ۝ ٧ ۝ التغابن: ٧﴾

અનુવાદ : “આ કાફિરોનું માનવું છે કે તેમને ફરીથી જીવતા કરવામાં નહીં આવે. તમે કહી દો કે કેમ નહીં, અલ્લાહના સોગંદ ! તમને અવશ્ય ફરીથી ઉઠાવવામાં આવશે.” (સૂર: તગાબુન, આ.૭)

આ સખત પ્રકારના સોગંદ છે, જે એ વાત માટે ખાવામાં આવી રહી છે કે અલ્લાહ તુદીલા મનુષ્યોને ફરીથી જીવંત કરશે અને તેમના પ્રત્યેક નાના-મોટા કર્માનો હિસાબ લેશે.

